

Důchodové systémy: Reforma v ČR v mezinárodním kontextu

Ondřej Schneider

Budoucnost českého důchodového systému

Praha

21. května 2013

Hlavní body prezentace

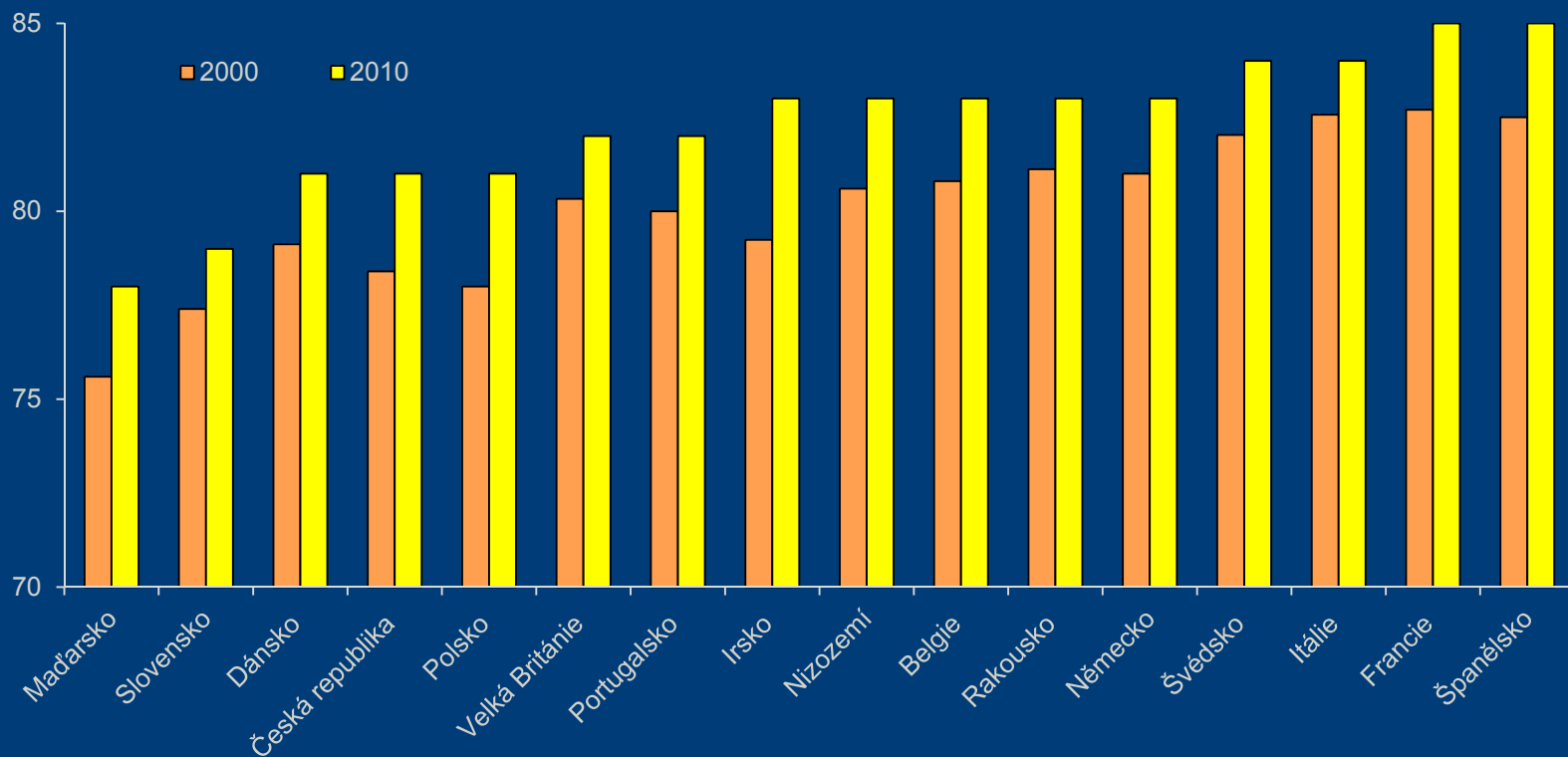
- Hlavní tendence a reformy důchodových systémů
- Srovnání v rámci Evropy
- Důchodové reformy ve světě
- Reforma v ČR a její možné efekty

Důchodové systémy: Tendence a reformy

- Příznivý demografický vývoj: žijeme déle
- Delší život: rozložení příjmů a výdajů během života se mění
- Důchodové systémy: reformy všude a neustále
- Reformy v průběžném pilíři: jsme na hranici legitimacy?

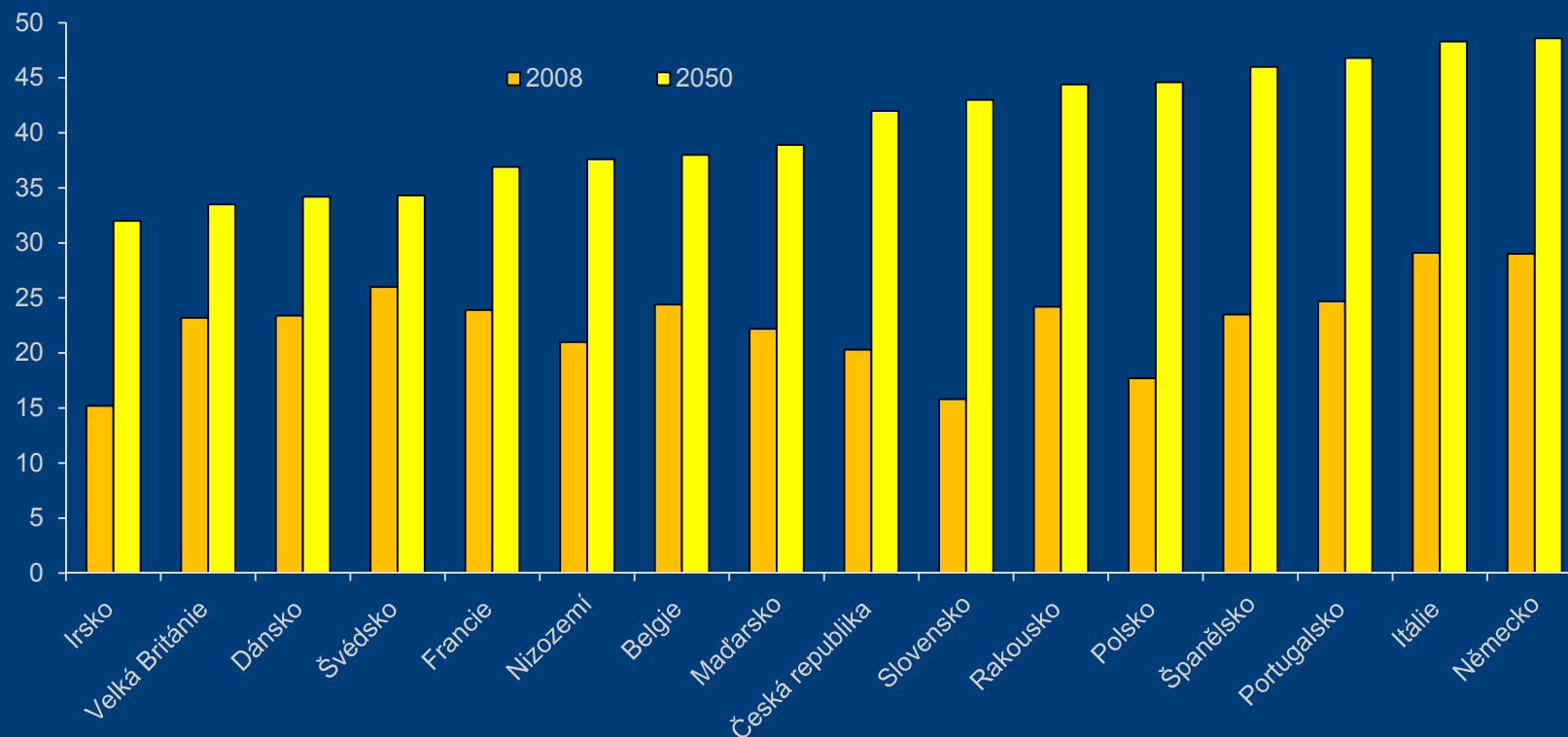
Žijeme stále déle...

*Doba dožití při narození, ženy
roky*

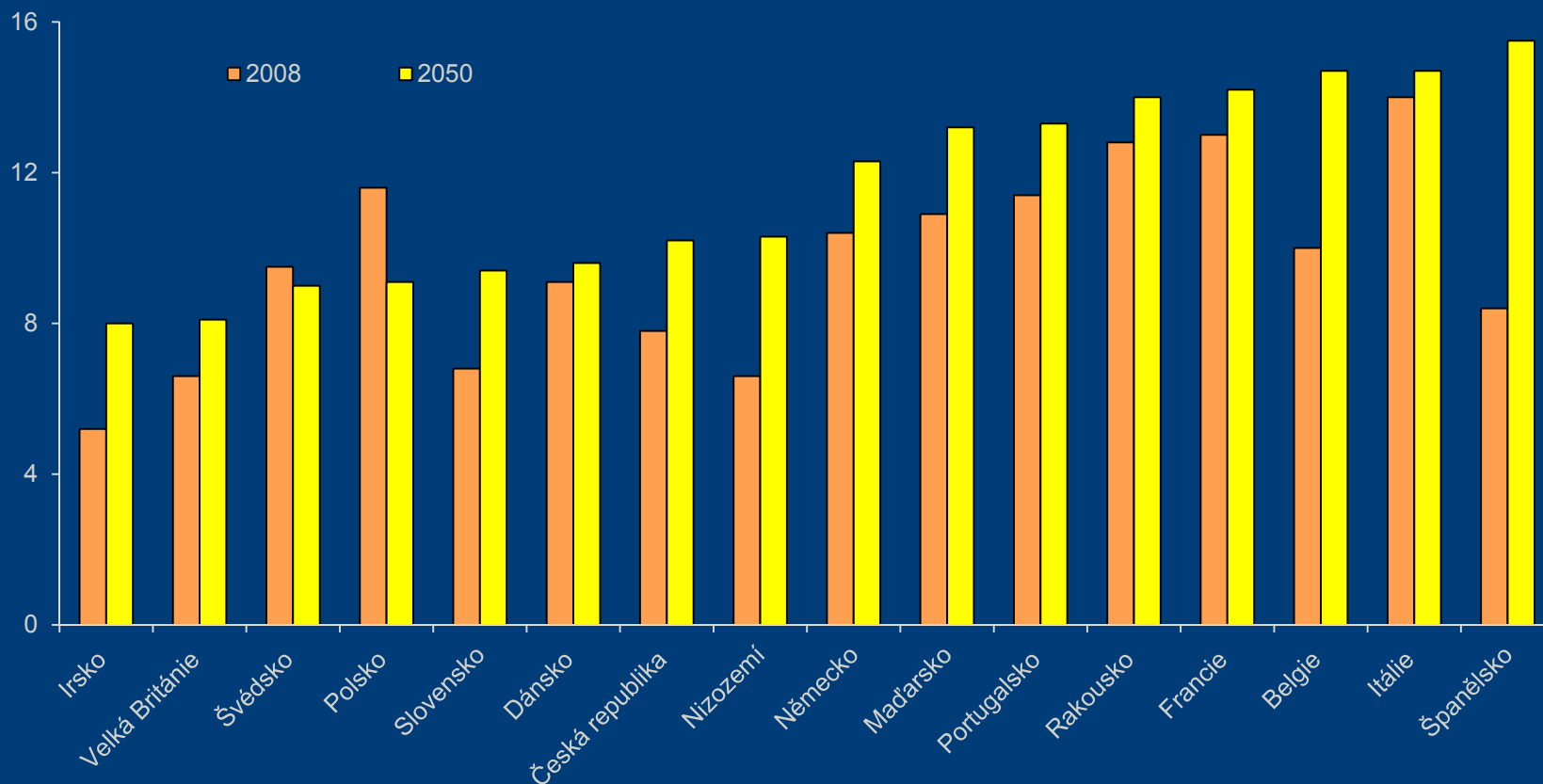
... a protože máme i méně dětí, roste podíl starších...

*Poměr obyvatel nad 65 a 15-64 let
procenta*

... což vede k zvyšování výdajů na důchody

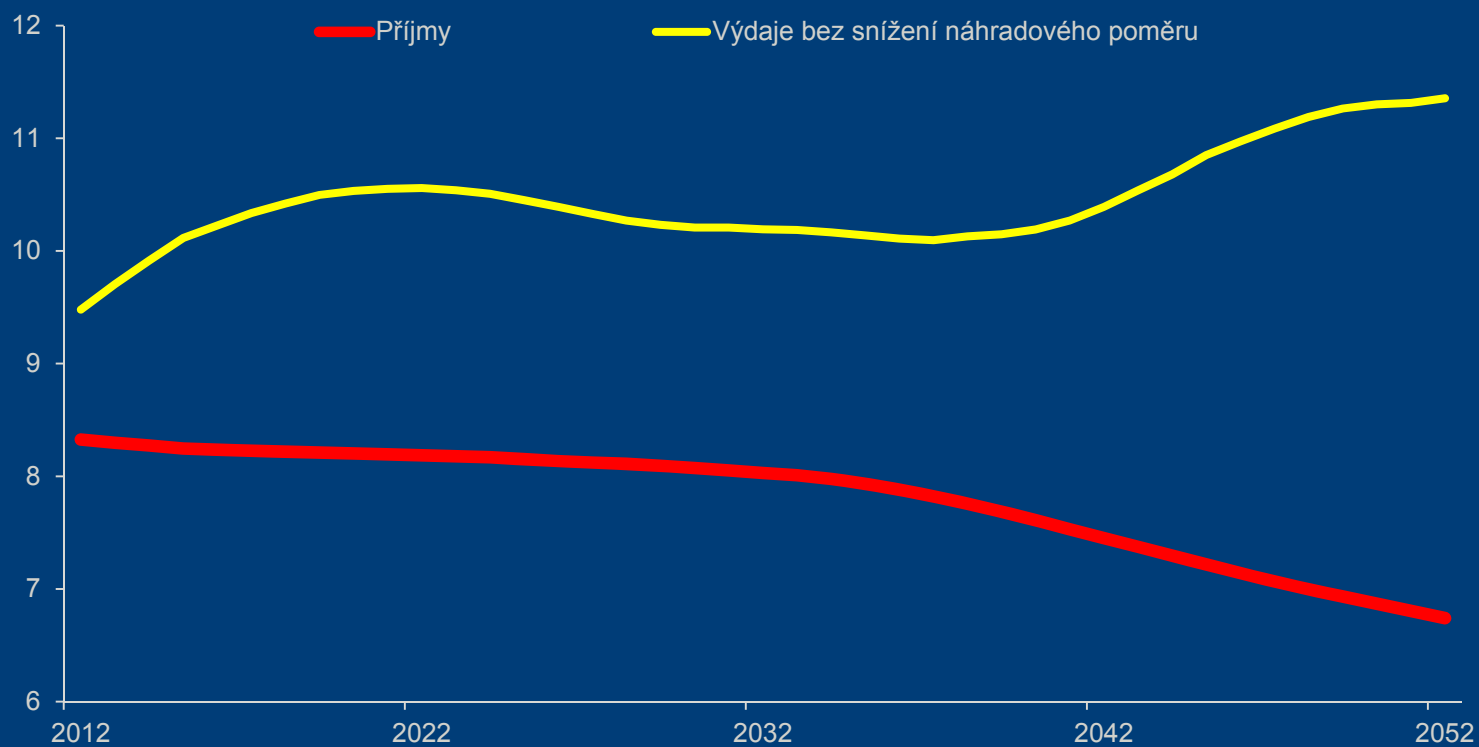
*Výdaje na starobní důchody
procent HDP*

Schodek se bude prohlubovat

procent HDP

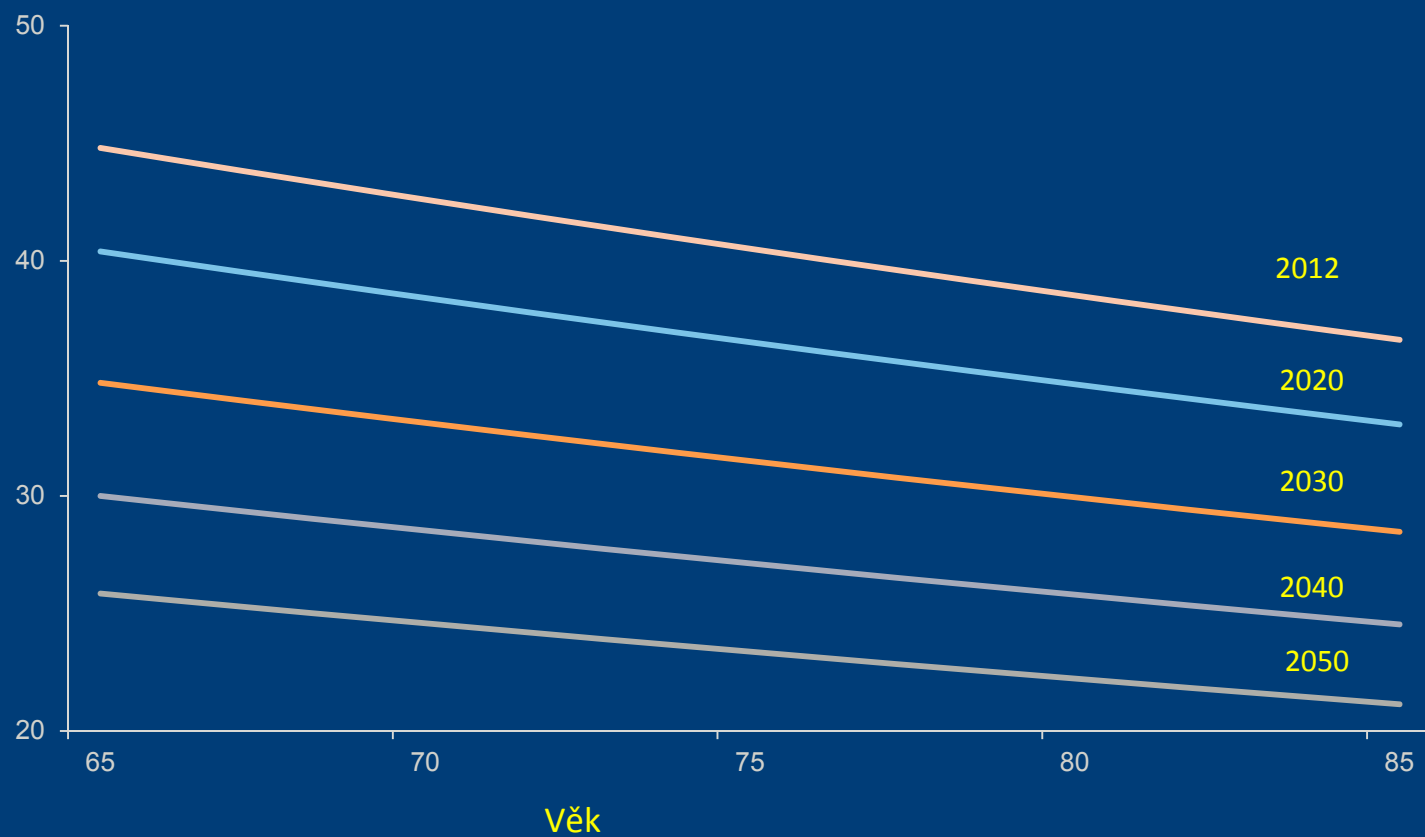
% HDP

Průběžný systém lze upravovat

*Náhradový poměr
procenta*

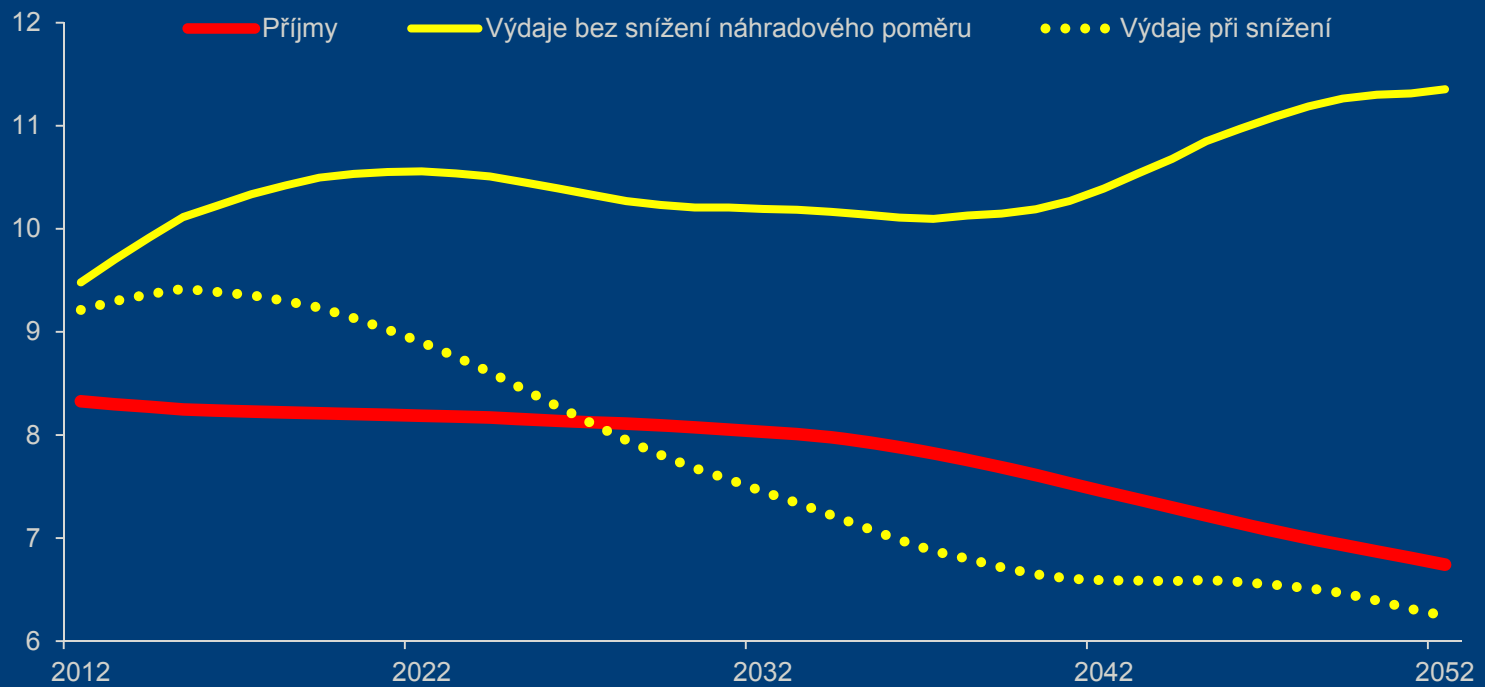
Podíl důchod/mzda

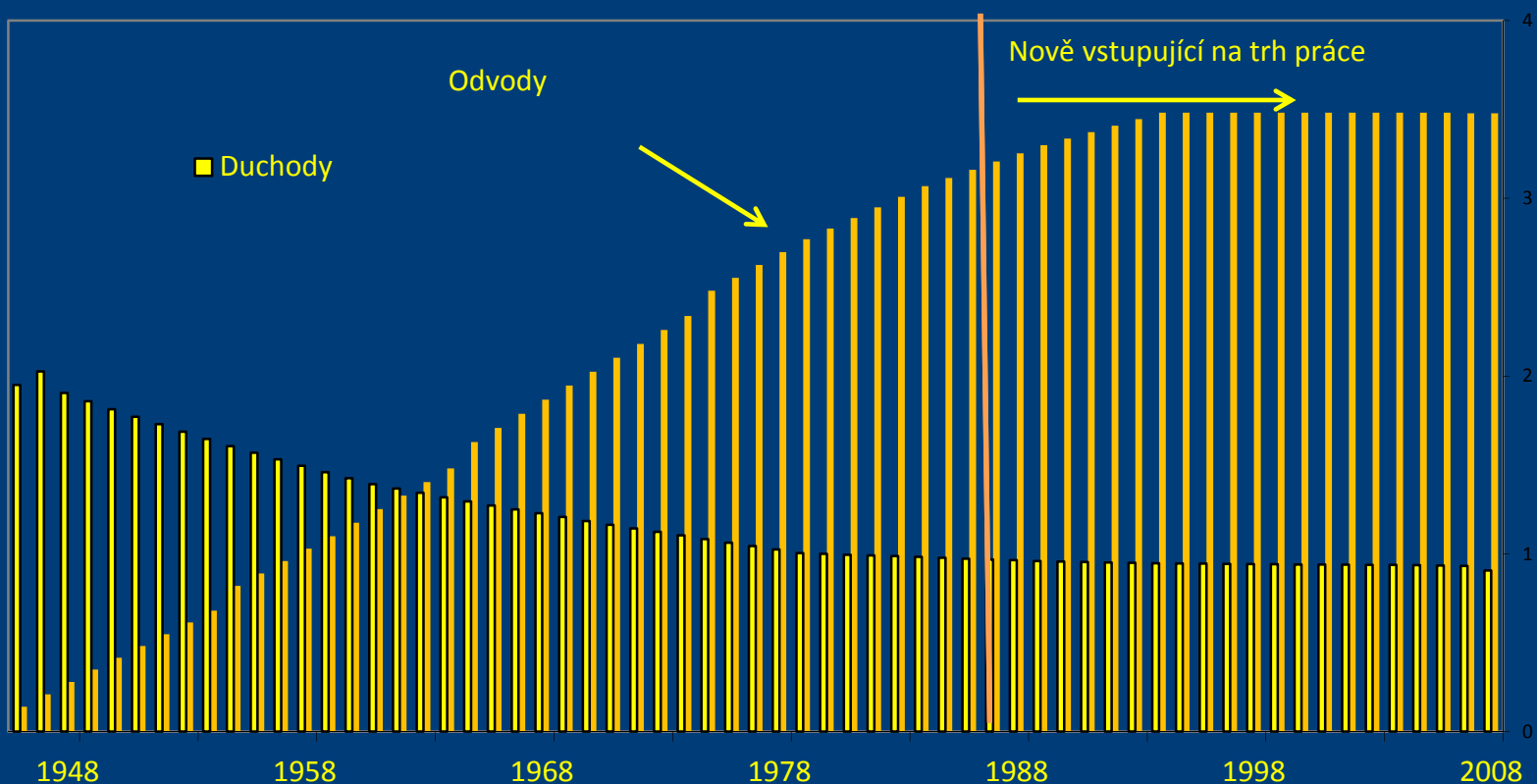
Dluh zmizí...

Inflation
12-month change, percent

% HDP

... Bude ale systém ještě legitimní?

Jak to dělají jinde?

- Evropa a OECD (55 zemí):
- Defined benefit, PAYG: 43
- NDC: 7
- Univerzální/základní: 9
- 2.pilíř: 22
- Dobrovolný 2.pilíř: 3

Reformy

- Nejčastěji se reformuje průběžný systém: úpravy věku pro odchod do důchodu, valorizace přiznaných důchodů
- Reformy mají téměř vždy za cíl snižování výdajů
- V EU se očekávané výdaje na důchody díky reformám snížily mezi roky 1994 a 2009 ve 25 zemích, vzrostly ve 2 (UK, IR)
- 8 zemí snížilo či odložilo zvyšování odvodů do 2.pilíře

Reformy a ústup od nich

Země	Začátek reformy	Celkové odvody na penze (% mezd)	Odvody do druhého pilíře (% mezd)	Ústup z reforem v letech 2009-2013
Česká republika	2013	28	3	-
Estonsko	2002	22	6	Dočasné snížení odvodů na 2%
Lotyšsko	2001	20	8	Dočasné snížení odvodů na 2%
Litva	2004	26	5.5	Dočasné snížení odvodů na 3%
Maďarsko	1998	26.5	8	Reforma kompletně zrušena
Polsko	1999	32.52	7.2	Dočasné snížení odvodů na 2.3%, zvýšeno 2013
Slovinsko	-	24.35	0	-
Slovensko	2005	24	9	Snížení odvodů z 9 na 4% mezd
Bulharsko	2001	18	5	Zvyšování odvodů do 2.pilíře odloženo
Rumunsko	2008	31.3	2	Zvyšování odvodů do 2.pilíře odloženo

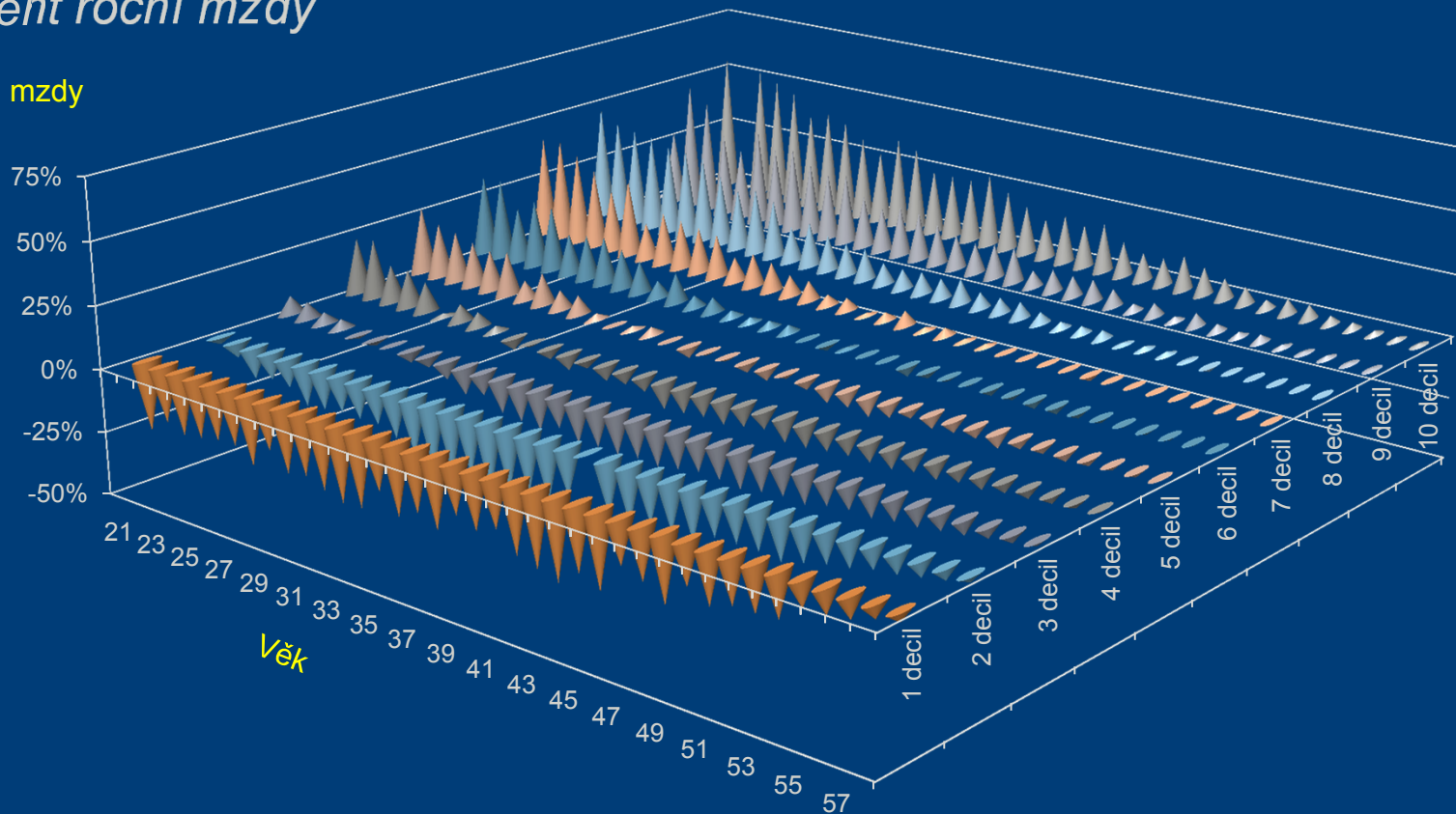
Česká reforma 2013

- Opatrná: odvody do 2.pilíře jsou nízké a dobrovolné
- Komplikovaná: souběh dobrovolnosti, opt-out a opt-in
- Hrozí vysoké náklady (není centralizovaný výběr, málo účastníků)

Pro koho je „výhodná“

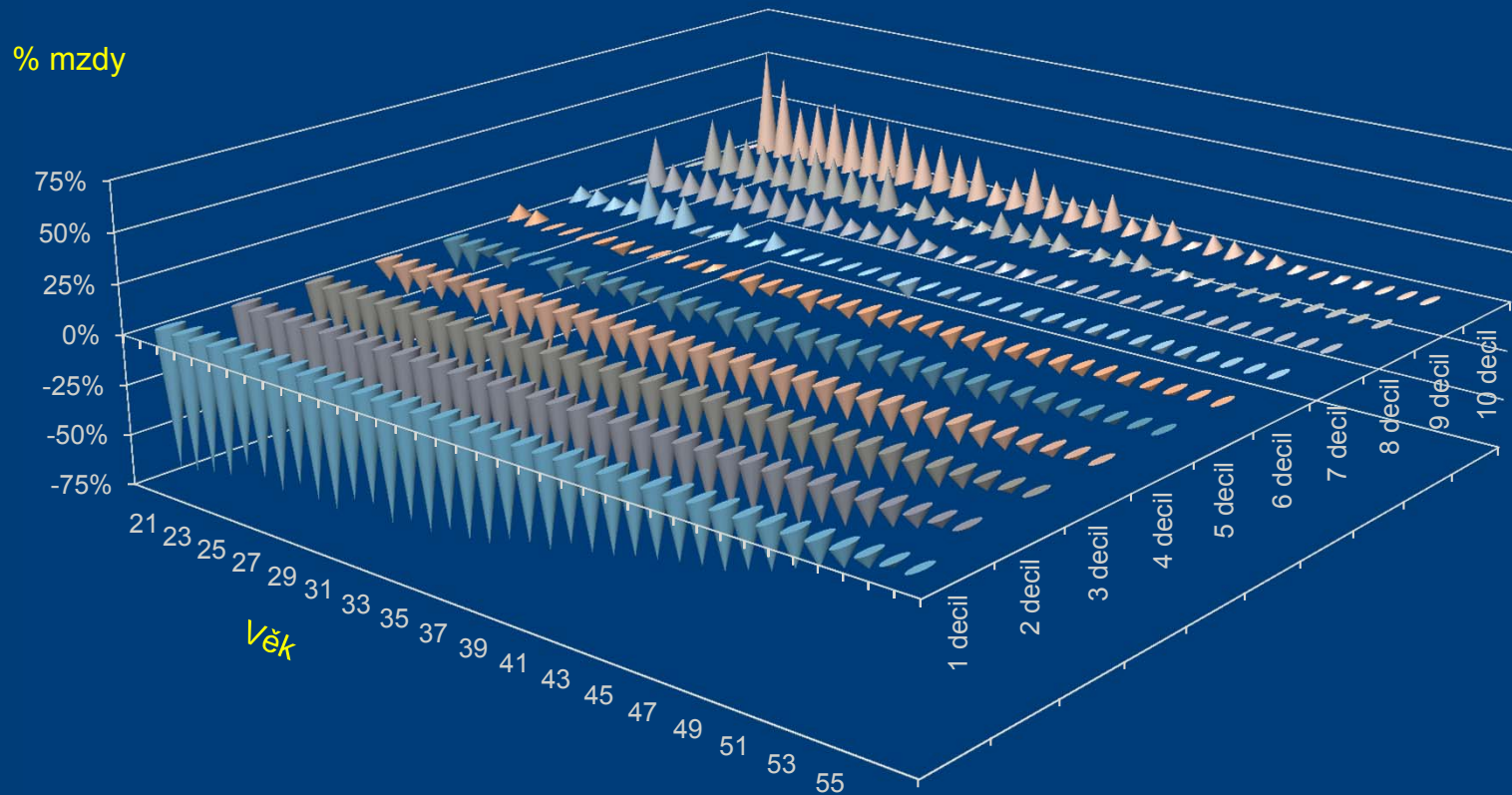
Změna diskontovaného čistého efektu přechodu (muži)
 Procent roční mzdy

% mzdy

Pro koho je „výhodná“

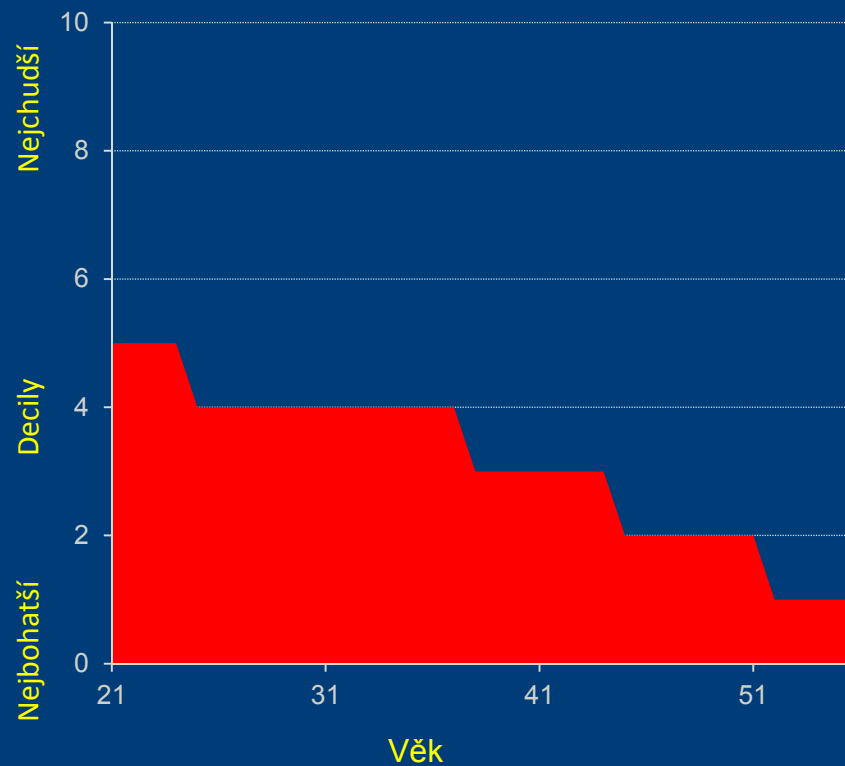
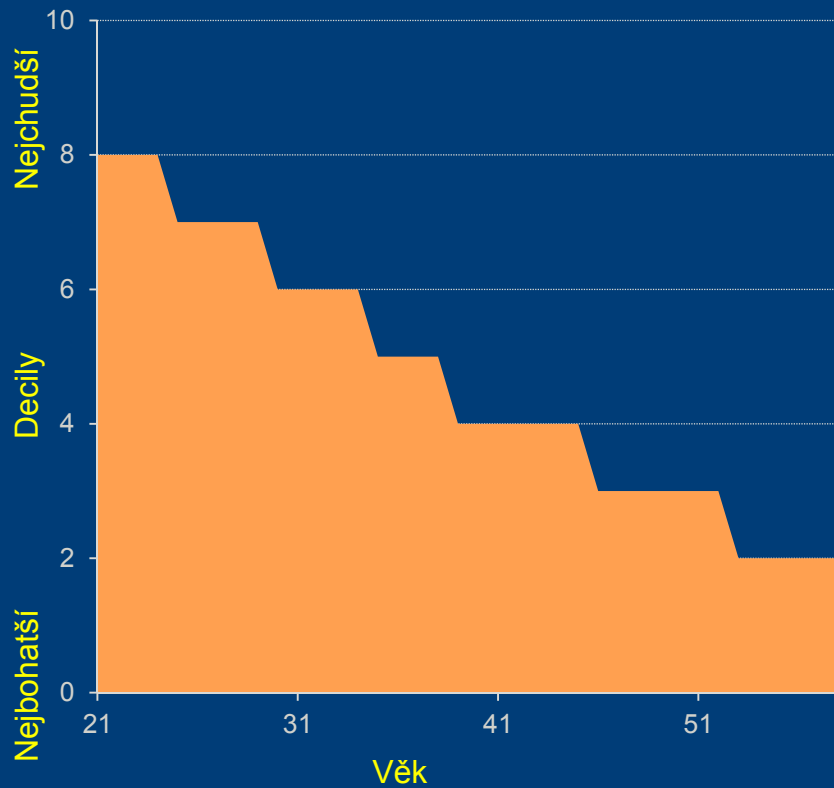
*Změna diskontovaného čistého efektu přechodu (ženy)
Procent roční mzdy*

Jiná prezentace výsledků

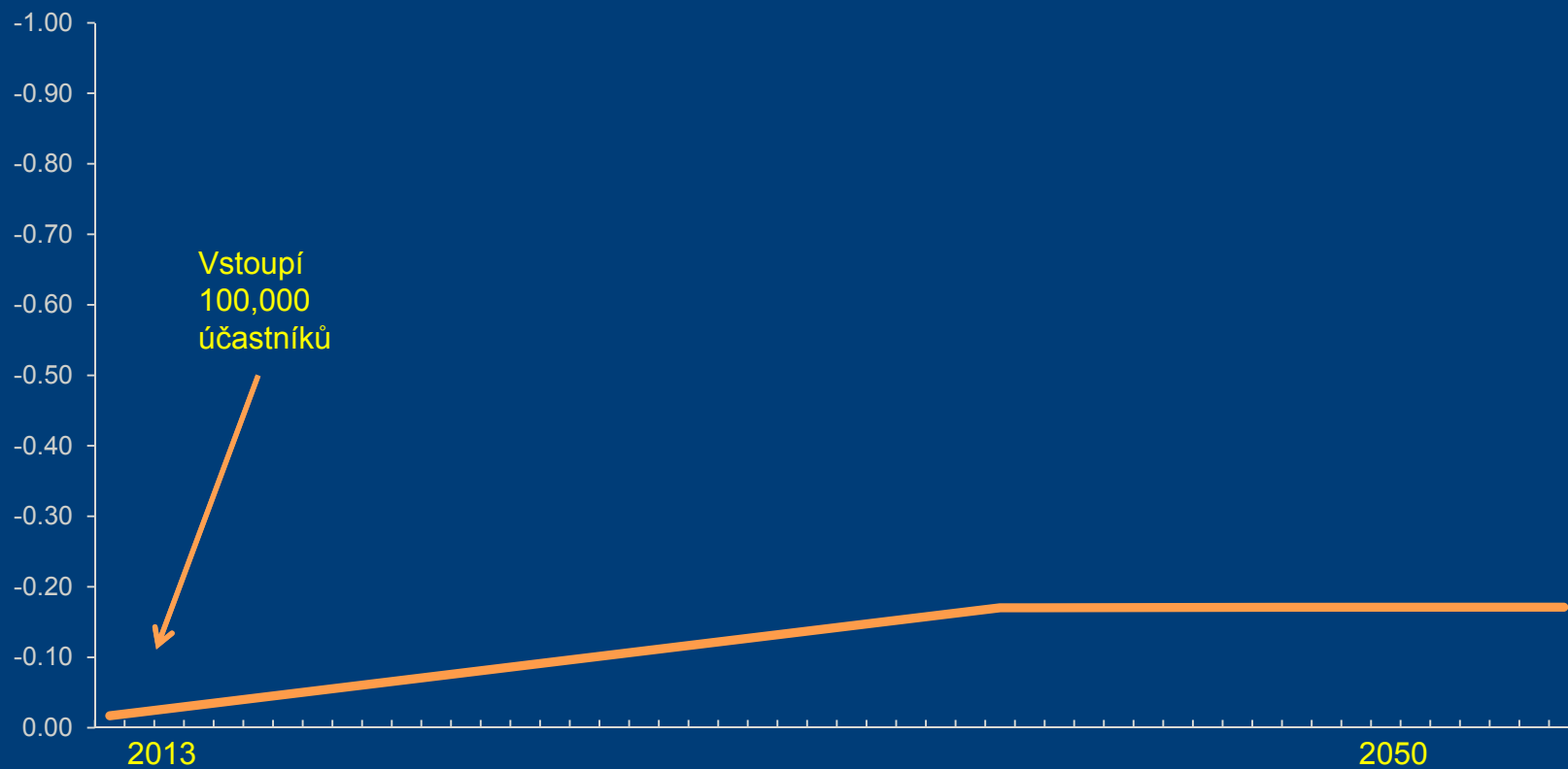
Muži

Ženy

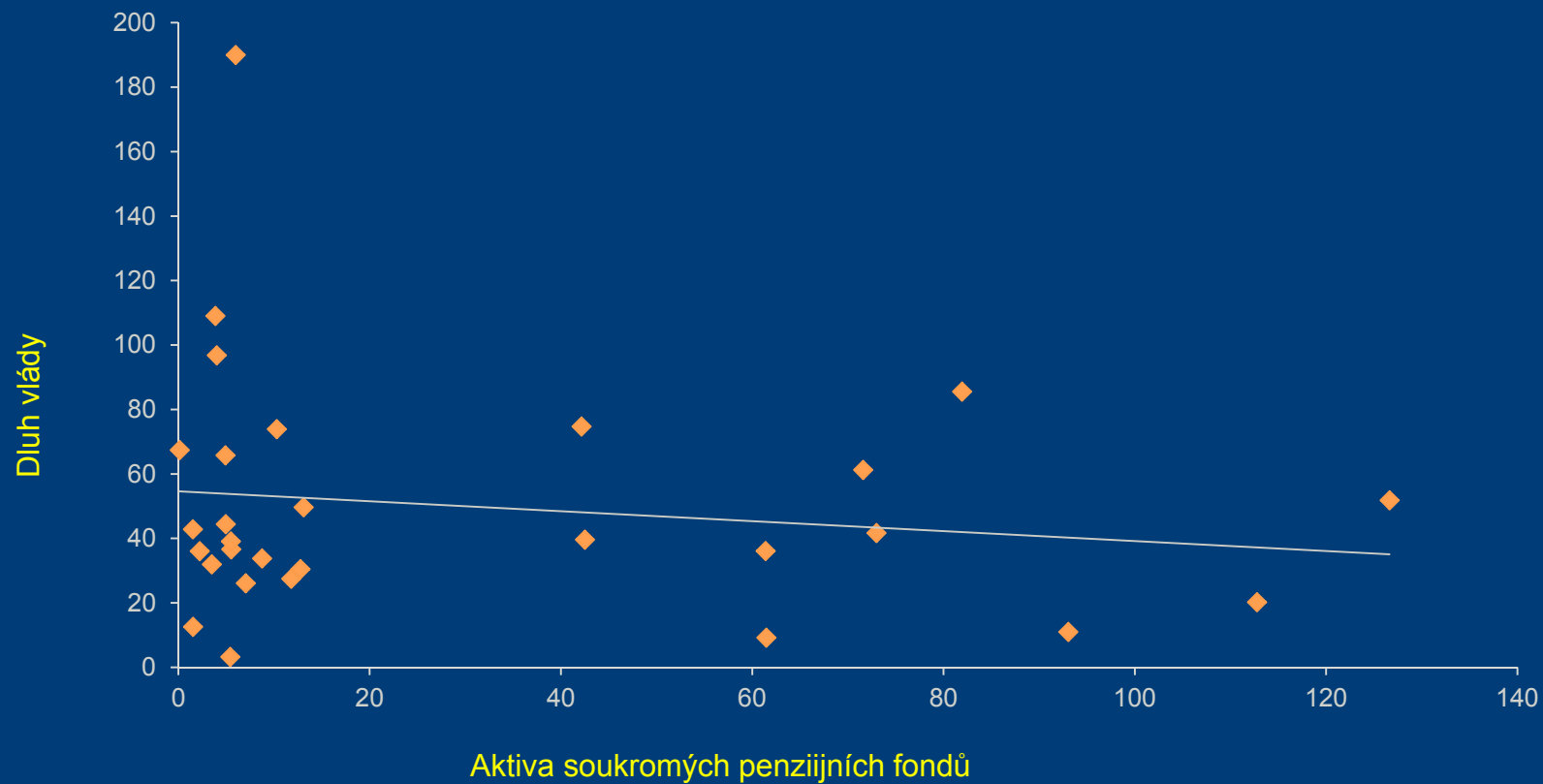
Státní rozpočet reformu ani nepozná

*Úbytek příjmů rozpočtu po zavedení 2.pilíře
procent HDP*

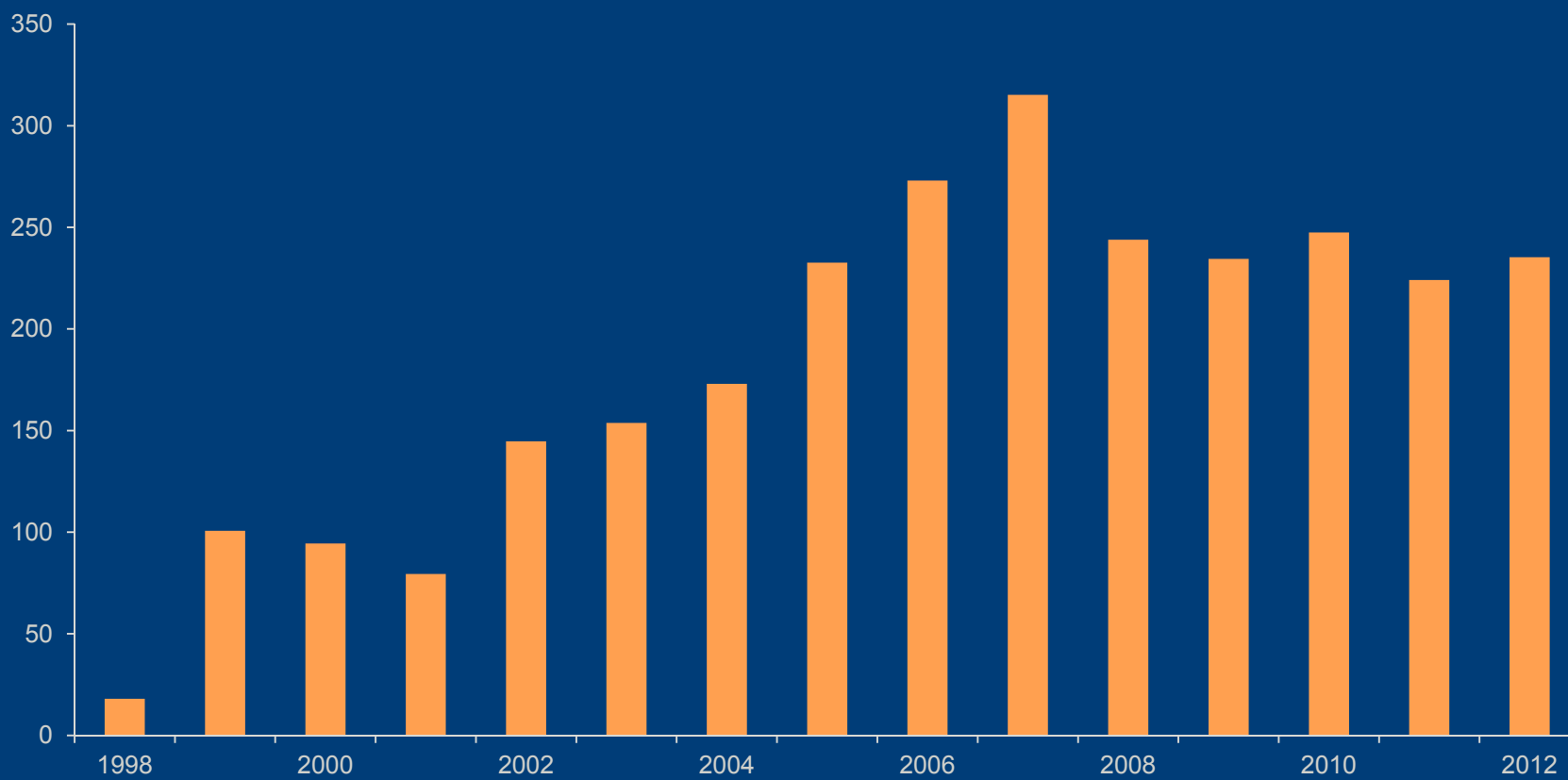
Soukromé penzijní fondy nezvyšují dluh vlády

*Dluh vlády a aktiva penzijních fondů
procent HDP*

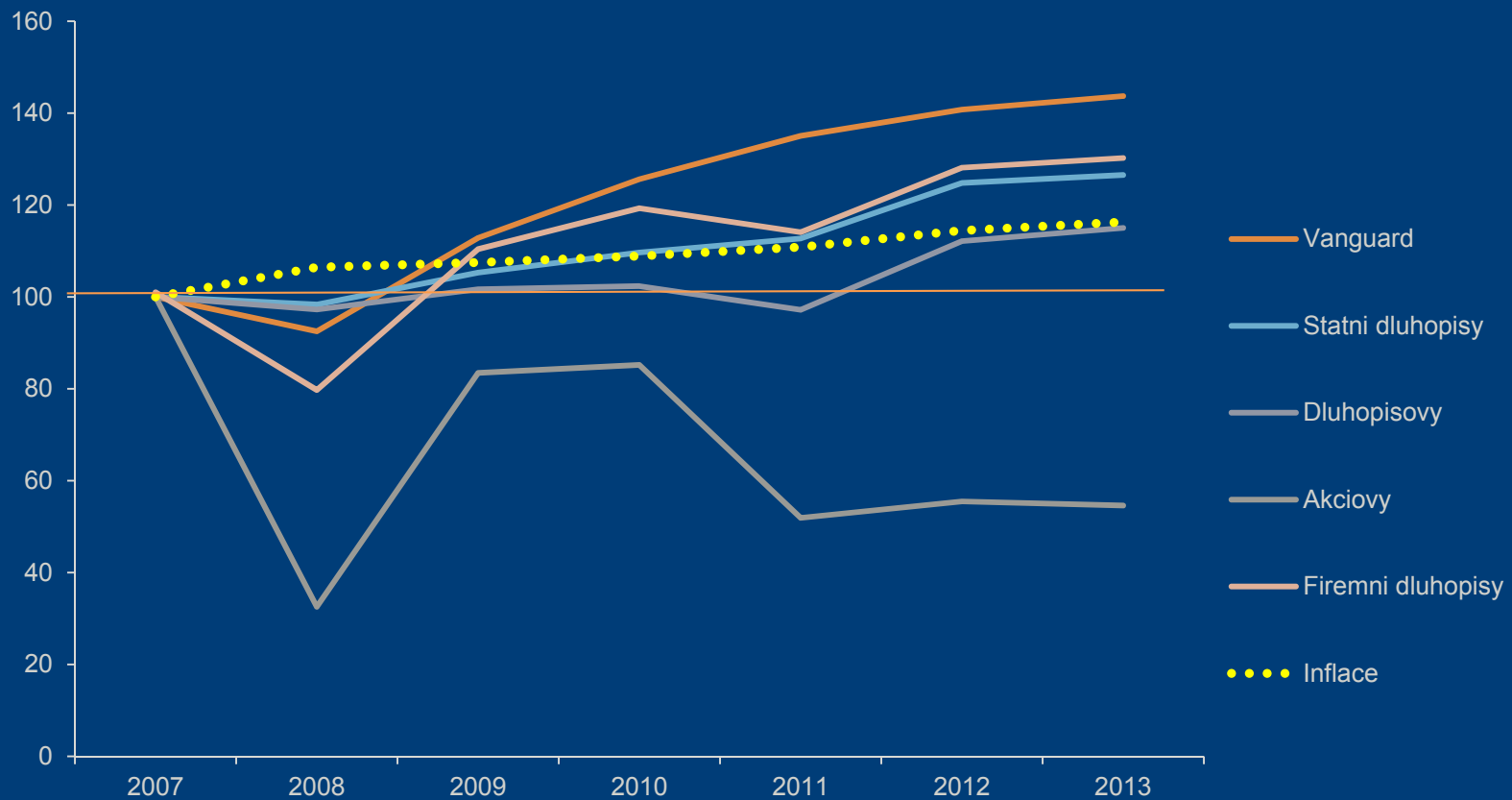
Reforma a český kapitálový trh: nejsme v 90. letech

*Objem prostředků spravovaných podílovými fondy v ČR
(mld Kč)*

Reforma a český kapitálový trh: je co zlepšovat

Kumulované zhodnocení, konec 2007=100

Závěr

- Český důchodový systém reformu potřebuje
- Reformovat je normální
- Reforma v ČR 2013: ekonomicky opatrná, politicky...?
- Řada studií na idea.cerge-ei.cz